

Referanser: KM 15/19

Arkivsak: 17/01312-6

Komitémøter i Kirkemøtet (Kirkemøtets forretningsorden)

Sammendrag

Kirkemøtet 2019 vedtok å be Kirkerådet utrede spørsmålet om en eventuell endring fra lukkede til åpne komitémøter, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 5-4 første ledd. Saken redegjør for gjeldende rett, tilsvarende praksis for møter i Stortinget og kommunale organer og redegjør og nærmere vurdering av åpne komitémøter i Kirkemøtet. En endring av Kirkemøtets forretningsorden krever 2/3 flertall, jf. § 8-2.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 5-4 første ledd skal lyde:

Komiteens møter er åpne, dersom komiteen selv ikke har bestemt noe annet.

II

Endringene trer i kraft umiddelbart etter Kirkemøtet 2020.

Saksorientering

Kirkemøtets forretningsorden § 5-4 første ledd slår fast at kirkemøtekomiteenes møter er lukket. På Kirkemøtet 2019 ble det fremmet forslag om at det skal være åpne komitémøter. Etter en nærmere debatt og votering vedtok Kirkemøtet å be

Kirkerådet utrede spørsmålet om en eventuell endring fra lukkede til åpne komitémøter.

Bakgrunn

For folkevalgte organer i stat og kommune er det et grunnlovfestet prinsipp om at enhver har rett til innsyn i statens og kommunenes dokumenter og til å følge forhandlingene i rettsmøter og folkevalgte organer, med noen begrensninger i lov, jf. Grunnloven § 100 femte ledd. Dette er ikke pålagt for kirkelige organer, men Kirkemøtet har tidligere lagt vekt på å følge tilsvarende prinsipper (bl.a. i sak KM 4/15).

Kirkemøtets plenumsmøter er i utgangspunktet åpne, men Kirkemøtet kan vedta å holde lukkede samlinger. Komitémøtene er derimot lukket. Kirkemøtets forretningsorden bygger på dette punktet på Stortingets forretningsorden, hvor det i § 25 annet ledd heter at: «Komiteens møter foregår for lukkede dører. Det er ikke adgang til å gjengi uttalelser som er gitt av andre komitémedlemmer i et lukket komitémøte.» Dette er begrunnet med «at man ønsker at komiteene skal være «politiske verksteder» der medlemmene kan tale fritt, sende prøveballonger og arbeide seg frem til kompromisser ved å prøve og feile uten at de skal kunne bli sitert i media».¹ Det er denne begrunnelsen som også har ligget til grunn for den gjeldende bestemmelsen i Kirkemøtets forretningsorden.

I folkevalgte organer i kommuner har alle rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av lov, f.eks. når det inneholder opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, jf. kommuneloven § 11-5.

I saksorienteringen til Kirkerådets behandling av Kirkemøtets forretningsorden i 2007, anbefalte Kirkerådet følgende «Det foreslås her en forenkling i annet ledd, da det synes unødvendig å ta med en bestemmelse om taushetsplikt for de som deltar i et lukket møte, da dette følger som en konsekvens av at det er et lukket møte» (KR 5/07 side 4).

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv om taushetsplikt for folkevalgte i kommuner H-2112 er det presisert at det at et møte går for lukkede dører ikke i seg selv medfører at de som deltar på møtet får taushetsplikt om det som fremkommer på møtet. Det er bare taushetsbelagte opplysninger de folkevalgte har taushetsplikt om. Øvrige opplysninger som fremkommer i et lukket møte, er ikke underlagt taushetsplikt. I brev 30. januar 2015 ble dette understreket til kommunene. Brevet ble lagt frem til orientering til Kirkerådet i sak KR 53.7/15. Selv om dette gjaldt folkevalgte organer i kommunene, bygger vurderingen på en tolkning av Grunnloven § 100 og forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt, noe som gjør at dette også får relevans for lukkede møter i Kirkemøtet.

Kirkemøtet vedtok i 2019 å ta inn i Kirkemøtets forretningsorden en ny bestemmelse med sikte på å kunne organisere høringer i komiteene etter mønster fra Stortingets praksis. Interesserte kan søke om å få delta i høringen innen en frist før Kirkemøtet begynner, den aktuelle komiteen avgjør selv om søknaden skal godkjennes og fastsetter prosedyren.

Den nye bestemmelsen lød slik:

---

¹ Stortinget: <https://www.stortinget.no/no/Stortinget-og-demokratiet/Arbeidet/Saksbehandlingen-i-komiteene/>

§ 5-5. Komitéhøringer

Komiteen kan avholde høringer. Med høring menes et møte i komiteen der den mottar muntlige redegjørelser fra personer som den selv anmoder om å komme, eller som søker om å få legge frem opplysninger for komiteen.

En person som ønsker å delta i en høring, må sende en søknad til Kirkerådet innen den frist Kirkerådet setter. Komiteen avgjør selv om søknaden skal godkjennes.

Meningsutveksling mellom komitémedlemmene skal ikke finne sted under en høring.

Komiteen fastsetter selv den nærmere prosedyren for sine høringer.

Forslag om åpne møter

Hvis det skal åpnes for at Kirkemøtets komiteer som hovedregel skal holdes for åpne dører, vil det nok likevel være behov for en bestemmelse som gir adgang til at komiteen i enkelte tilfeller kan lukkes, på samme måte som dette er gjort for Kirkemøtets plenumsmøter i henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 1-8 og i virksomhetsreglene for blant annet bispedømmeråd og Kirkerådet § 3. En slik bestemmelse kan lyde som følger:

Komiteens møter er åpne, dersom komiteen selv ikke har bestemt noe annet.

Argumenter for at møter skal være åpne er gjerne at det skal stimulere allmenhetens interesse for spørsmål som behandles i komiteene og samtidig legge forholdene til rette for en viss politisk kontroll med det som foregår, gjennom massemediene og opinionen. I dette perspektivet vektlegges det at valgte medlemmer av Kirkemøtet så vel som biskoper bør kunne stå inne for det de sier i komiteene også i offentligheten.

Om møtene holdes for åpne dører, innebærer det normalt at alle som ønsker det har en rett til være til stede, men uten tale-, forslags- og stemmerett. Møteleder kan imidlertid bortvise personer som forstyrrer forhandlingene. Det vil også være adgang til å begrense antall tilhørere av plasshensyn, men i bestemmelsen om at møter skal holdes for åpne dører, ligger det et krav om at det skal benyttes møtelokaler som er store nok til å romme et rimelig antall tilhørere når det er behov for det.

Vurdering

Hvorvidt prinsippet om møteoffentlighet skal ivaretas gjennom Kirkemøtets plenumsmøter, eller om det også skal utvides til å gjelde for Kirkemøtets komiteer, er et spørsmål det finnes ulike syn på. Argumenter for eller imot er kort gjort rede for ovenfor.

Det legges vekt på at Kirkemøtet er et demokratisk valgt organ. Det bør derfor være en åpenhet om hva medlemmene står for og mener i saksbehandlingen i komiteene. Det anbefales derfor at Kirkemøtet fastsetter at komiteens møter skal være åpne, dersom komiteen selv ikke har bestemt noe annet.

En endring av Kirkemøtets forretningsorden krever 2/3 flertall, jf. § 8-2. Et forslag om at prinsippet om møteoffentlighet også skal gjelde for komitémøter, krever derfor bred støtte i Kirkemøtet for å bli vedtatt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Hvis komitémøter i Kirkemøtet som hovedregel skal være åpne, medfører det at møterommene bør ha plass til tilhørere. Det vil kunne kreve større komitérom enn det har vært praksis for.

Dersom det gjennomføres komitéhøringer, kan det evt. bidra til at det blir mindre behov for plass til tilhørere på hele komitémøtebehandlingen. Det kan tilrettelegges for å bruke større rom til høringer ved behov.